

Handläggare
Carina Cronwall
Telefon: 0850822310

Till
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd
2018-02-01

Reviderade riktlinjer för budget- och skuldrådgivning

Yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har lagt fram ett förslag till reviderade riktlinjer för stadens budget- och skuldrådgivning. De revideringar som gjorts gäller främst en anpassning till ny lagstiftning och nya rekommendationer från Konsumentverket. Förvaltningen anser att riktlinjerna ska vara ett stöd för handläggningen av enskilda ärenden. Krav på hur verksamheten ska vara organiserad lokalt rörande tillgänglighet m. m. samt vilka målgrupper som ska vara prioriterade i verksamheten bör lyftas bort från riktlinjerna.

Ärendets beredning

Socialnämnden godkände de reviderade riktlinjerna för stadens Budget- och skuldrådgivning vid nämndens sammanträde den 17 oktober 2017. Kommunstyrelsen har skickat förslaget på remiss till samtliga stadsdelsnämnder och stadsledningskontoret.

Ärendet är berett inom avdelningen för social omsorg och har tagits upp på samverkansgrupp den 16 januari 2018 och i förvaltningsgruppen den 23 januari 2018.

Ärendet

Gällande riktlinjer för budget- och skuldrådgivningen beslutades av kommunfullmäktige 2012-09-24. Socialnämnden fick i uppdrag i budget för 2017 att genomföra en revidering av befintliga riktlinjer. Revideringen har inneburit att i möjligaste mån ta bort skrivelser som redan förekommer i andra dokument, så som Socialstyrelsens handböcker och Konsumentverkets stöddokument och istället göra hänvisningar till berörda dokument.

Sedan november 2016 har lagstiftningen för verksamhetsområdet förändrats. Budget- och skuldrådgivningen regleras sedan dess i 5 kap. 12 § socialtjänstlagen. Tidigare reglerades detta i skuldsaneringslagen. Nedan följer socialtjänstlagens nya lydelse:

12 § Kommunen ska lämna budget- och skuldrådgivning till skuldsatta personer. Denna skyldighet gäller även under ett skuldsaneringsförfarande och till dess att en beviljad skuldsanering eller F-skuldsanering1 är helt avslutad.

Konsumentverket ska stödja och ge vägledning för den budget- och skuldrådgivning som kommunerna ska svara för. Lag (2016:686).

Sedan december 2016 finns nationellt framtagna rekommendationer för kommunernas budget- och skuldrådgivning. I revideringen av riktlinjerna har relevanta delar av rekommendationerna tagits med. I mars 2017 antogs en översyn av stadens budget- och skuldrådgivning av socialnämnden. Även här har relevanta synpunkter och beslutspunkter inkluderats i revideringen.

Riktlinjerna har reviderats på följande punkter:

Rutiner för registrering i Boss

För att undvika att skrivningar förekommer i flera dokument har läshänvisningar inkluderats i riktlinjerna.

Tillgänglighet

Avsnittet om tillgänglighet har förtydligats med anledning av Konsumentverkets rekommendationer om en tillgänglig och synlig verksamhet, som inom kort tid kan erbjuda kontakt och ett personligt besök. Förvaltningarna bör ha rutiner för hur tillgängligheten upprätthålls.

Handläggning och dokumentation

Med anledning av förändringen i socialtjänstlagen blir de handläggnings- och dokumentationsregler som gäller för socialtjänsten även giltiga för budget- och skuldrådgivningen.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för social omsorg

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850825244
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck
Ett avsnitt om arbetet med våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck har tillkommit, vilket beskriver budget- och skuldrådgivningens ansvar för att upptäcka våld i nära relation. Förvaltningarna bör ha rutiner för arbetssättet.

Budget- och skuldrådgivningens innehåll och uppdrag

I revideringen av riktlinjerna har målet varit att tydligare definiera verksamhetsområdets innehåll och uppdrag. I tidigare riktlinjer beskrevs budget- och skuldrådgivningens innehåll och uppdrag utifrån förarbeten för socialtjänstlagen och skuldsaneringslagen och sammanfattades till fyra områden. Områdena var:

- hushållsekonomisk rådgivning,
- råd och stöd vid frivilliga uppgörelser,
- råd och anvisningar vid skuldsanering
- förebyggande arbete

I de reviderade riktlinjerna har verksamhetsområdets innehåll reviderats, med stöd av Konsumentverkets rekommendationer och sammanfattas till:

- budgetrådgivning,
- skuldrådgivning,
- stöd inför och under ett skuldsaneringsförfarande,
- samverkan samt
- utåtriktade insatser

Prioriterade målgrupper

Barnfamiljer

Budget- och skuldrådgivningens roll blir att uppmärksamma om det finns barn runt en skuldsatt person och hur dessa kan komma att påverkas av att leva i en familj som är skuldsatt. Barnfamiljer ska inte behöva vänta på att få budget- och skuldrådgivning i mer än en vecka.

Personer med osäkra boendeförhållanden eller personer som är hemlösa

Budget- och skuldrådgivarens roll blir att erbjuda budget- och skuldrådgivning i ett tidigt skede och att ha samverkan med funktioner som arbetar med vråkningsförebyggande uppgifter. Det är viktigt att personer och familjer med osäkra boendeförhållanden har kontroll över sin ekonomiska situation och att de skyndsamt erbjuds de nödvändiga kontakterna som behövs för att om möjligt avhjälpa en kommande avhysning.

Personer med psykisk ohälsa

Enligt utredningen Överskuldsättning i kreditsamhället har internationella studier visat att psykisk ohälsa är vanligt

förekommande bland skuldsatta personer. Detta är något som även bekräftas av den svenska organisationen Nationell samverkan för psykisk hälsa (NSPH). Med anledning av ovanstående är personer med psykisk ohälsa en grupp som särskilt kan behöva uppmärksammas.

Äldre personer

Att gå i pension kan för många vara en kännbar omställning för en persons ekonomiska situation. Om pensionären dessutom är skuldsatt, kan hen hamna i en ekonomisk ohållbar situation som kan komma att vara bestående livet ut. Därför kan äldre personer vara en sårbar grupp som kan behöva uppmärksammas i arbetet med budget- och skuldrådgivning.

Förvaltningens synpunkter och bedömning

Förvaltningen anser att det är mycket viktigt för likställigheten i staden att det finns uppdaterade riktlinjer som stöd för handläggningen. I förslaget till reviderade riktlinjer för budget- och skuldrådgivningen är det bra att man strävat efter att i så stor utsträckning det går att ha läshänvisningar till andra styrdokument i texten. Det är också bra att verksamhetens uppdrag och innehåll anpassats efter konsumentverkets rekommendationer.

Förvaltningen noterar att riktlinjeförslaget växlar mellan två olika perspektiv med två olika syften. Riktlinjerna ska ge stöd till den enskilde rådgivaren i sitt arbete med budget- och skuldrådgivning till enskilda personer. Detta är det syfte som riktlinjer för handläggning av olika typer av ärenden vanligen har och som är centralt som stöd för en likvärdig handläggning av likartade ärenden. Förslaget innehåller även rekommendationer och ska-krav rörande hur verksamheten ska bedrivas hos förvaltningarna. Det gäller till exempel rutiner för olika situationer som ska finnas och att rådgivningen ska erbjuda öppen mottagning. Riktlinjerna anger också vilka målgrupper som ska prioriteras till verksamheten. Dessa avsnitt är mer en programförklaring för verksamheten där politiska prioriteringar får genomslag. Förvaltningen föreslår att dessa områden lyfts ut ur riktlinjerna och att socialförvaltningen får i uppdrag att ta fram ett program för stadens budget- och skuldrådgivning.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för social omsorg

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850825244
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Valen av prioriterade målgrupper är i sig relevanta men när det gäller personer med psykisk ohälsa och äldre personer så saknas det information om hur dessa individers behov kan uppmärksammas och på vilket sätt man i verksamheten ska prioritera deras behov.

I förslaget nämns några olika definitioner av ”överskuldssatt” men det fram går inte vilken av dessa definitioner som staden använder.

Under rubriken ”utåtriktade insatser” beskrivs kortfattat vad som kan vara lämpliga insatser. I underrubriken ”förebyggande arbete” nämns att kommuner som har möjlighet kan ge föreläsningar riktade till olika målgrupper. Det är svårt att tolka innebörden av detta stycke för stadsdelsförvaltningarnas rådgivare. Det är oklart om innebörden är en uppmaning till rådgivarna att tillhandahålla sådana föreläsningar.

Bilagor

Remissunderlagen finns att läsa på webbsidan edokmeetings.stockholm.se under Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, sammanträde 1 februari 2018.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för social omsorg

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850825244
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp (Huvudansvarig)	2018-01-15
Toni Mellblom (Ansvarig)	2018-01-12